EUROPOS PARLAMENTAS 2009 - 2014

Plenarinio posėdžio dokumentas

6.3.2012 B7-0129/2012

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Tarybos ir Komisijos pareiškimų

pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį

dėl Bosnijos ir Hercegovinos 2011 m. pažangos ataskaitos (2011/2888(RSP))

Doris Pack
Užsienio reikalų komiteto vardu

B7-0129/2012

Europos Parlamento rezoliucija dėl Bosnijos ir Hercegovinos 2011 m. pažangos ataskaitos (2011/2888(RSP))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Bosnijos ir Hercegovinos stabilizacijos ir asociacijos susitarimą, pasirašytą 2008 m. birželio 16 d. ir ratifikuotą visų ES valstybių narių ir Bosnijos ir Hercegovinos,

– atsižvelgdamas į 2008 m. vasario 18 d. Tarybos sprendimą 2008/211/EB dėl principų, prioritetų ir sąlygų, įvardytų Europos partnerystėje su Bosnija ir Hercegovina, panaikinantį Sprendimą 2006/55/EB[1],

– atsižvelgdamas į 2011 m. liepos 18 d. Tarybos sprendimą 2011/426/BUSP dėl Europos Sąjungos specialiojo įgaliotinio Bosnijoje ir Hercegovinoje paskyrimo[2],

– atsižvelgdamas į 2011 m. kovo 21 d., 2011 m. spalio 10 d. ir 2011 m. gruodžio 5 d. Tarybos išvadas dėl Bosnijos ir Hercegovinos,

– atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai „2011–2012 m. plėtros strategija ir pagrindiniai uždaviniai“ (COM(2011)0666) ir į 2011 m. spalio 12 d. priimtą Bosnijos ir Hercegovinos 2011 m. pažangos ataskaitą (SEC(2011)1206 galutinis),

– atsižvelgdamas į savo 2010 m. birželio 17 d. rezoliuciją dėl padėties Bosnijoje ir Hercegovinoje[3],

– atsižvelgdamas į 2011 m. gruodžio 19–20 d. Briuselyje vykusio 13–ojo Europos Parlamento ir Bosnijos ir Hercegovinos Parlamentinės Asamblėjos tarpparlamentinio posėdžio bendrą pareiškimą,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį,

A. kadangi Europos Sąjunga ir toliau tvirtai įsipareigojusi remti nepriklausomą ir vieningą Bosniją ir Hercegoviną; kadangi vienas iš pagrindinių ES politikos tikslų – spartinti šalies pažangą siekiant narystės ES ir tokiu būdu padėti gerinti gyvenimo kokybę visų piliečių naudai; kadangi siekiant įtvirtinti šią pažangą visais lygmenimis reikalingos veikiančios institucijos ir politinių šalies lyderių įsipareigojimas;

B. kadangi Bosnijos ir Hercegovinos ateitis yra Europos Sąjungoje ir kadangi ES narystės perspektyva yra vienas iš labiausiai šalies žmones vienijančių veiksnių;

C. kadangi atsakomybė už sėkmingą stojimo į ES procesą visų pirma tenka potencialiai šaliai

[1] OL L 80, 2008 3 19, p. 18.
[2] OL L 188, 2011 7 19, p. 30.
[3] Priimti tekstai, P7_TA(2010)0238.

kandidatei, o pasirengimas visų pirma turėtų būti vykdomas tų, kurie yra piliečių išrinkti ir jiems atsakingi, taip pat laikantis bendros vizijos dėl šalies neatidėliotinų politinių, ekonominių ir socialinių problemų; kadangi Bosnija ir Hercegovina gali siekti ES narystės tik kaip viena šalis, o jei būtų daroma žala valstybės institucijoms, visi piliečiai negalėtų pasinaudoti ES integracijos teikiamais privalumais;

D. kadangi po maždaug penkiolika mėnesių trukusio politinio sąstingio politinių partijų vadovams iš esmės pavyko susitarti dėl naujos vyriausybės, kuri buvo suformuota;

E. kadangi dėl politinės ir institucinės aklavietės šalyje nebuvo vykdomos labai reikalingos reformos, kuriomis būtų siekiama priartinti šalį prie ES, ypač pagrindinėse valstybės kūrimo, valdymo, teisinės valstybės principo įgyvendinimo ir derinimo su Europos standartais srityse; kadangi dėl to, jog stokojama valstybinės valdžios, daromas poveikis gebėjimams parengti nuoseklią ekonominę ir fiskalinę politiką;

F. kadangi konstitucinė reforma tebėra pagrindinė reforma siekiant, kad Bosnija ir Hercegovina taptų veiksmingai ir visapusiškai veikiančia valstybe;

G. kadangi skirtingus valdymo lygmenis turinčioje šalyje reikia užtikrinti griežtą įvairių veikėjų tarpusavio koordinavimą, o siekiant pagerinti jos gebėjimą reikšti vieną nuomonę reikia sąžiningai bendradarbiauti; kadangi, vis dėlto, jokios koordinavimo priemonės neatstos labai reikalingos politinės valios; kadangi bendradarbiaujant galima siekti realių rezultatų, naudingų visiems piliečiams, – tai rodo vizų liberalizavimo procesas, tačiau daugeliu atveju trūksta būtino koordinavimo;

H. kadangi platesnius įgaliojimus turinčio ES specialiojo įgaliotinio ir delegacijos vadovo politikos tikslai – teikti ES konsultacijas ir palengvinti politinį procesą bei užtikrinti Sąjungos veiksmų nuoseklumą ir darnumą;

I. kadangi sudėtinga teismų sistema, neturinti valstybės lygmens Aukščiausiojo teismo, nesuderinta keturių vidaus jurisdikcijų veikla, politinis kišimasis į teismų sistemą ir valstybės lygmens teisminių institucijų kompetencijos nesklandumai trukdo veikti teismų sistemai ir kliudo pastangoms vykdyti reformas;

J. kadangi 2003 m. sukurtos ES policijos misijos darbas bus tęsiamas iki 2012 m. birželio 30 d., siekiant būsimą veiklą finansuoti panaudojant Bendrijos priemones ir ES specialiojo įgaliotinio tarnyboje sukurti strateginio konsultavimo pajėgumus teisėsaugos ir baudžiamosios teisenos srityje;

K. kadangi Bosnija ir Hercegovina teikia pagalbą nuolat vykdant karo nusikaltimų bylų tyrimą ir nagrinėjant apeliacinius skundus ir bendradarbiauja perduotų bylų atvejais;

L. kadangi korupcija ir toliau labai stabdo socialinį ir ekonominį bei politinį šalies vystymąsi;

M. kadangi prekyba žmonėmis – sunkus nusikaltimas ir didelis žmogaus teisių pažeidimas; kadangi Bosnija ir Hercegovina yra prekybos žmonėmis, ypač moterimis ir mergaitėmis, kilmės, tranzito ir paskirties šalis;

N. kadangi dėl to, jog trūksta galimybių įsidarbinti, visų pirma jaunimui, stabdoma šalies pažanga, o tai skatina politinę įtampą;

O. kadangi bendradarbiavimas su kitomis regiono šalimis yra būtina sąlyga siekiant ilgalaikės taikos ir susitaikymo Bosnijoje ir Hercegovinoje bei Vakarų Balkanuose;

Bendros pastabos

1. palankiai vertina naujos vyriausybės suformavimą politinių partijų vadovams pasiekus susitarimą įvairiais svarbiais klausimais; ragina visapusiškai įgyvendinti šį susitarimą sprendžiant likusius klausimus, įskaitant klausimus dėl 2012 m. valstybės biudžeto patvirtinimo ir valstybinių įstaigų direktorių paskyrimo; ragina politinį elitą atsižvelgti į šią teigiamą raidą, kuri gali tapti tolesne integracijos į ES proceso paskata, ir iš naujo pradėti konstruktyvų dialogą kitų svarbių reformų klausimu;

2. išreiškia susirūpinimą dėl to, kad Bosnijos ir Hercegovinos, kaip potencialios ES narystės siekiančios šalies kandidatės, pažanga stabilizacijos ir socialinio ir ekonominio vystymosi srityse yra ribota; tačiau laikosi nuomonės, kad Bosnijos ir Hercegovinos piliečių naudai pažanga integruojantis į ES įmanoma su sąlyga, jog tolesnių veiksmų bus imtasi vadovaujantis pagrindiniais ryžto, politinės atsakomybės, kompromiso ir bendros šalies ateities vizijos principais; ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas imtis tolesnių konkrečių veiksmų, kad šalis vėl tvirtai siektų integracijos į ES;

3. primena visiems politiniams veikėjams Bosnijoje ir Hercegovinoje, kad reformos siekiant ES integracijos turi būti naudingos Bosnijos ir Hercegovinos gyventojams ir kad politiniai veikėjai privalo piliečiams užtikrinti, kad būtų pasiekti kompromisai, veikla būtų veiksmingai koordinuojama, būtų susitarta dėl reformų ir jos būtų įgyvendintos; primena, kad veikianti valstybė, vyriausybė ir administracija – tai sąlygos siekiant, kad paraišką dėl ES narystės lydėtų sėkmė; ragina visus politinius veikėjus padaryti būtinus konstitucinius pakeitimus ir siekti kitų svarbiausių reformų, taip pat dėmesį sutelkti į tai, kad būtų sukurtos sąlygos, kurių reikia siekiant Stabilizacijos ir asociacijos susitarimo įsigaliojimo; pabrėžia, kad norint sėkmingai panaudoti ES finansinę paramą vietinė atsakomybė ir politinis įsipareigojimas yra būtinos sąlygos; todėl ragina šalies valdžios institucijas sukurti būtiną Pasirengimo narystei pagalbos priemonės (PNPP) decentralizuoto valdymo struktūrą; pabrėžia, kad būtina stiprinti koordinavimo mechanizmą būsimos ES finansinės paramos programavimo srityje, visų pirma pagal PNPP programą;

4. yra tvirtai įsitikinęs, kad dėl to, jog stiprinamos pagrindinės valstybės institucijos, autonominių vienetų vaidmuo nesilpnėtų, bet būtų sukurtos sąlygos veiksmingai centrinei administracijai, kuri, glaudžiai bendradarbiaudama įvairiais valdymo lygmenimis, sugebėtų paruošti visą šalį narystei ES; taigi pabrėžia poreikį visais valdžios lygmenimis stiprinti administracinius gebėjimus spręsti ES klausimus ir stiprinti atitinkamų valdžios institucijų koordinavimą programuojant ES finansinę paramą, taip pat veiklos koordinavimą visuose sektoriuose, kurie susiję su ES teisės aktų perkėlimu;

5. smerkia neapykantos kurstymo kalbas ir veiksmus, trukdančius etninėms grupėms susitaikyti, o valstybės institucijoms – veikti;

Didesnis ES dalyvavimas

6. pritaria bendrai ES strategijai Bosnijos ir Hercegovinos klausimu, kuria, be kita ko, siekiama, kad ES aktyviau veiktų Bosnijoje ir Hercegovinoje ir kad būtų paskirtas platesnius įgaliojimus turintis ES įgaliotinis, atliekantis dvejopą funkciją – ES specialiojo įgaliotinio ir delegacijos vadovo; gerai vertina ES specialiojo įgaliotinio ir delegacijos vadovo veiksmus, kuriais remiama Bosnija ir Hercegovina su ES susijusiais klausimais ir kuriais palengvinamas integracijos į ES procesas, už kurį atsakinga pati šalis; visapusiškai remia ES specialiojo įgaliotinio ir delegacijos vadovo siekį padėti Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijoms ES darbotvarkėje dėmesį sutelkiant į pagrindinių politinio proceso klausimų sprendimą ir užtikrinant Sąjungos veiksmų nuoseklumą, koordinavimą ir darną; šiuo tikslu ragina visus politinius veikėjus glaudžiai bendradarbiauti su ES specialiuoju įgaliotiniu; primena, kad ES privalo aktyviau dalyvauti sprendžiant įvairias problemas – turėti aiškias strategijas joms išspręsti, o ES valstybės narės privalo tvirtai ir nuosekliai remti ES specialųjį įgaliotinį ir delegacijos vadovą; atsižvelgdamas į tai pažymi, kad ES turi skirti pakankamai išteklių, įskaitant darbuotojus, kad būtų sudarytos sąlygos jos veiklai visoje šalyje, taigi ES specialusis įgaliotinis ir delegacijos vadovas galėtų pasiekti būtinus tikslus;

7. ragina tarptautinę bendruomenę apsvarstyti būtinybę nutraukti Vyriausiojo įgaliotinio biuro veiklą ir surasti sprendimą šiuo klausimu, kad būtų sudarytos sąlygos didesnei vietos atsakomybei ir įsipareigojimui sprendžiant Bosnijos ir Hercegovinos problemas, nepamirštant, kad tokiais veiksmais neturėtų būti daromas neigiamas poveikis šalies stabilumui, labai reikalingų reformų tempui ir rezultatams; primena, kad šioje srityje Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijos turi išspręsti valstybės turto ir gynybos sistemos turto klausimus, kurie dar neišspręsti;

8. su pasitenkinimu pažymi ES policijos misijos ir Europos Sąjungos karinės operacijos Bosnijoje ir Hercegovinoje (EUFOR ALTHEA) indėlį siekiant Bosnijoje ir Hercegovinoje užtikrinti stabilumą ir saugumą ir mano, kad šie veiksmai sudaro svarbią sustiprintos bendros ES strategijos, skirtos Bosnijai ir Hercegovinai, dalį; teigiamai vertina ES policijos misijos laimėjimus prisidedant prie Bosnijos ir Hercegovinos teisėsaugos organų ir teisminių institucijų kovos su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija; pažymi, kad susitarta iki 2012 m. birželio mėn. pabaigos nutraukti ES policijos misijos veiklą; primena, kad ES policijos misijos veiklą reikia tvarkingai perkelti į paramos projektus, finansuojamus pagal PNPP, ir į ES specialiojo įgaliotinio biure teikiamo strateginio konsultavimo teisėsaugos ir baudžiamosios teisenos klausimais pajėgumus; pritaria operacijos ALTHEA vykdomojo pobūdžio kariniam vaidmeniui palaikant Bosnijos ir Hercegovinos pastangas išlaikyti saugią ir patikimą aplinką, remiantis atnaujintais JT įgaliojimais; pabrėžia, jog reikia toliau stiprinti Bosnijos ir Hercegovinos saugumo pajėgų gebėjimus ir profesionalumą, kad vietos subjektų atsakomybė ir pajėgumai būtų didesni;

Politiniai kriterijai

9. pakartoja savo poziciją, kad valstybė, norėdama atitikti stojimo į ES kriterijus, privalo turėti pakankamai teisėkūros, biudžeto, vykdomųjų ir teisminių galių;

10. pritaria iniciatyvai dėl parlamentinio koordinavimo forumo, kuria siekiama spręsti su integracija į ES susijusius teisėkūros klausimus įvairiais valdymo lygmenimis ir kuria turėtų būti prisidedama siekiant, kad Europos darbotvarkė taptų nacionaline darbotvarke;

nors dar nepavyko pasiekti susitarimo dėl konkrečių konstitucinių pakeitimų, laikosi nuomonės, kad Laikinojo jungtinio komiteto darbas – svarbus žingsnis į priekį, nes pirmą kartą Bosnijos ir Hercegovinos politikai nustatė oficialų konstitucinių pakeitimų svarstymo būdą, kai nedalyvauja tarptautinė bendruomenė, bet dalyvauja pilietinė visuomenė, ir tai daroma atvirai ir visuomenės požiūriu skaidriai;

11. yra susirūpinęs, kad vis dar nepalaikomas glaudus socialinis dialogas, o su socialiniais partneriais konsultuojamasi atsitiktine tvarka; primygtinai ragina Bosnijos ir Hercegovinos vyriausybę stiprinti administracinius bendradarbiavimo su NVO gebėjimus ir toliau remti pilietinės visuomenės vystymąsi drąsiau užmezgant socialinį dialogą su atitinkamais partneriais; pabrėžia, kad reikia aiškiau išdėstyti socialinių partnerių pripažinimo ir registravimo taisykles ir pritaikyti valstybinę atstovavimo socialiniams partneriams teisę;

12. pažymi, kad konstitucinė reforma tebėra pagrindinė reforma, reikalinga siekiant, kad Bosnija ir Hercegovina taptų veiksminga ir visapusiškai veikiančia valstybe; ragina parlamentinį komitetą šia tema pateikti konkrečių pasiūlymų;

13. pakartoja savo raginimą pasiekti susitarimą ir visiškai laikytis Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo Sejdić-Finci byloje ir Stabilizacijos ir asociacijos susitarimo 2 straipsnio, pagal kurį reikalaujama gerbti demokratijos principus ir žmogaus teises; primena, kad, be Sejdić-Finci bylos, yra ir bendras poreikis pakeisti Konstituciją taip, kad joje būtų numatyta labiau pliuralistinė, demokratiškesnė ir veiksmingesnė valdymo tvarka ir valstybės struktūra;

14. ragina visas kompetentingas institucijas sudaryti geresnes sąlygas persvarstyti atitinkamus teisės aktus ir užtikrinti, kad būtų sukurta nepriklausoma, nešališka ir veiksminga teismų sistema, atitinkanti ES ir tarptautinius standartus, siekiant sustiprinti teisinę valstybę visų piliečių naudai; džiaugiasi dėl tam tikros pažangos, valstybinio ir autonominių vienetų lygmens teisminės kompetencijos pusiausvyros sukūrimo srityje, padarytos palaikant struktūrinį dialogą teismų sistemos klausimais; vis dėlto ragina vyriausybę veiksmingai įgyvendinti teisingumo sektoriaus reformos strategiją ir užkirsti kelią bandymams susilpninti valstybės lygmens teismines institucijas, pvz., Aukštąją teismų ir prokuratūros tarybą (angl. HJPC);

15. primena raginimą įsteigti valstybės lygmens Aukščiausiąjį teismą ir įtvirtinti jį konstitucinėje sistemoje, kad jis veiktų kaip šalies jurisprudenciją jungiantis veiksnys ir sudarytų sąlygas laipsniškai suderinti keturias skirtingas Bosnijos ir Hercegovinos teisines sistemas;

16. palankiai vertina padarytą pažangą rengiantis užbaigti tarptautinę Brčko apygardos priežiūrą;

17. palankiai vertina tai, kad partijų vadovams pasiekus politinį susitarimą, abeji Bosnijos ir Hercegovinos Parlamentinės Asamblėjos rūmai patvirtino Gyventojų surašymo įstatymą; ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas nedelsiant atlikti būtinus techninius pasirengimo veiksmus, nes tai ne tik būtina sąlyga atsižvelgiant į stojimo į ES perspektyvą, bet ir labai svarbu siekiant šalies socialinio ir ekonominio vystymosi;

18. atsižvelgdamas į tai primena pareigą įgyvendinti Deitono taikos susitarimo VII priedą siekiant užtikrinti tvarų šalies viduje perkeltų asmenų, pabėgėlių ir kitų nuo konfliktų nukentėjusių asmenų grąžinimą ir sąžiningai, visapusiškai bei ilgam laikui išspręsti jų problemas;

19. ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas veiksmingai tirti korupcijos atvejus ir traukti baudžiamojon atsakomybėn dėl korupcijos, taip pat užtikrinti, kad daugiau nusikaltėlių būtų nuteista; pritaria siekiui pradėti vykdyti veiksmų planą, pagal kurį būtų kovojama su korupcija valstybės tarnyboje; pabrėžia, kad reikia visuomenę aktyviau informuoti apie kovos su korupcija teisės aktus ir praktiką ir kad reikalinga sistema, kurią įgyvendinus piliečiai galėtų pranešti apie korupcijos atvejus; taip pat ragina vyriausybę, prireikus padedant ES, parengti ir įgyvendinti specialias policijos pajėgų, prokurorų, teisėjų ir kitų atitinkamų institucijų atstovų mokymo programas, kuriomis būtų didinamas jų sąmoningumas ir gerinamos žinios apie kovos su korupcija teisės aktus ir praktiką;

20. pritaria tam, kad paskirti Korupcijos prevencijos ir kovos su korupcija koordinavimo agentūros direktoriai, ir tuo pačiu metu pabrėžia, kad labai reikia suteikti reikiamus finansinius ir žmogiškuosius išteklius siekiant užtikrinti, kad ši agentūra pradėtų visapusiškai veikti; ragina dėti visas pastangas, kad būtų kuo greičiau pasirašytas operatyvinės veiklos susitarimas su Europolu;

21. yra susirūpinęs dėl nedidelės pažangos kovos su pinigų plovimu srityje; primygtinai ragina parlamentą patvirtinti reikiamus teisės aktų pakeitimus, kuriais, *inter alia*, būtų pagerintas pranešimų apie įtartinas banko operacijas teikimas, užtikrinta, kad būtų konfiskuojama daugiau nusikalstamu būdu įgyto turto ir kad būtų didinamas atitinkamų institucijų veiklos veiksmingumas; ragina sustiprinti Finansinių nusikaltimų tyrimo departamentą padidinant jo galimybes atlikti tyrimus; pabrėžia, kaip svarbu sukurti konfiskuoto turto valdymo ir priežiūros struktūras;

22. pažymi, kad liberalizavus vizų režimą Bosnijos ir Hercegovinos piliečių prašymų suteikti prieglobstį Šengeno erdvėje ir Bulgarijoje bei Rumunijoje nepadaugėjo; palankiai vertina tai, kad valdžios institucijos sukūrė dvišales ir daugiašales sistemas tiems atvejams, kai pavienėse valstybėse narėse laikinai padaugėjo prieglobsčio prašymų;

23. ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas aktyviai saugoti ir ginti visų grupių ir asmenų, kurie turėtų būti apsaugoti nuo tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos ir smurto, teises; susirūpinęs pažymi, kad kovos su diskriminacija teisės aktų įgyvendinimo mastas tebėra nedidelis ir kad teisės nuostatos neatitinka poreikių; primygtinai ragina Bosnijos ir Hercegovinos vyriausybę ir parlamentą suderinti šalies teisinę sistemą ir institucinę struktūrą su ES ir tarptautiniais lesbiečių, gėjų, biseksualų ir transseksualų teisių standartais; ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas stiprinti pilietinę visuomenę ir aktyviai ją įtraukti į žmogaus teisių politikos priemonių rengimo ir įgyvendinimo procesą;

24. atkreipia dėmesį į pažangą įgyvendinant strategiją romų klausimu ir veiksmų planus būsto ir užimtumo sektoriuose; ragina dėti daugiau pastangų šiose srityse, nes romai ir toliau patiria diskriminaciją ir gyvena sudėtingomis sąlygomis;

25. pabrėžia, kad, bendradarbiaujant su tarptautine bendruomene, būtina veiksmingai kovoti

su prekyba žmonėmis, vykdyti baudžiamąjį nusikaltėlių persekiojimą, teikti apsaugą ir kompensacijas nukentėjusiesiems ir didinti informuotumą, kad jie vėl nenukentėtų nuo valdžios institucijų ir visuomenės; ragina įvairių politikos sričių kompetentingas institucijas ir šalies bei regiono NVO glaudžiau bendradarbiauti ir būti partnerėmis; ragina geriau informuoti Bosnijos ir Hercegovinos policijos pajėgas prekybos žmonėmis klausimais rengiant specialius mokymus; ragina ES nuolat teikti paramą kovos su prekyba žmonėmis srityje ir prašo Plėtros generalinį direktoratą, Vidaus reikalų generalinį direktoratą ir ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatorių glaudžiai bendradarbiauti;

26. pripažįsta, kad teisės nuostatos, kuriomis užtikrinamos moterų teisės ir lyčių lygybė, yra patvirtintos, tačiau yra susirūpinęs, kad šioje srityje padaryta nedidelė pažanga; primygtinai ragina Bosnijos ir Hercegovinos vyriausybę siekti aktyvesnio moterų dalyvavimo politikoje ir darbo rinkoje; be to, ragina vyriausybę labiau remti veiklą ir iniciatyvas, kuriomis siekiama kovoti su diskriminaciniais papročiais, tradicijomis ir stereotipais, trukdančiais įgyvendinti pagrindines moterų teises;

27. ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas glaudžiai bendradarbiaujant su tarptautine bendruomene kovoti su ekstremizmu, religine neapykanta ir smurtu; yra susirūpinęs dėl vahabitų ekstremizmo ir kitų ekstremizmo tendencijų Vakarų Balkanų regione; palankiai vertina Bosnijos Didžiojo muftijaus 2011 m. lapkričio mėn. penktadienio pamokslą, kuriame buvo pasmerktas terorizmas ir smurtas, kaip islamui ir jo principams bei vertybėms priešiški veiksmai, ir primygtinai ragina visas šalies atsakingas valdžios institucijas toliau imtis priemonių šioje srityje; ragina didinti informuotumą apie bet kokio pobūdžio ekstremizmo grėsmes visame Vakarų Balkanų regione, jas tirti ir šalinti;

28. ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas stiprinti nepriklausomą, laisvą nuo politinio kišimosi ir įvairią žiniasklaidą ir leisti žiniasklaidos atstovams laisvai rengti pranešimus visoje šalies teritorijoje; apgailestauja dėl nuolat šalies žiniasklaidai daromo politinio spaudimo, taip pat dėl grasinimų žurnalistams; be to, primygtinai ragina spręsti didelio politinio ir etninio susiskaldymo ir žiniasklaidos poliarizacijos klausimą;

Karo nusikaltimų klausimų sprendimas

29. išreiškia pritarimą Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijoms, tiek valstybiniu, tiek autonominių vienetų lygmeniu, dėl jų greito ir tinkamo reagavimo į Tarptautinio baudžiamojo tribunolo buvusiajai Jugoslavijai (TBTBJ) prašymus;

30. ragina visas kompetentingas institucijas visoje Bosnijoje ir Hercegovinoje stiprinti prokuratūrų ir teismų pajėgumus siekiant spręsti karo nusikaltimų bylas, sumažinti didelį neišspręstų karo nusikaltimų bylų skaičių, spręsti skirtingų baudžiamųjų kodeksų, dėl kurių skelbiami nevienodi nuosprendžiai, taikymo klausimą ir paspartinti pažangą liudytojų apsaugos srityje ir įgyvendinant nacionalinę karo nusikaltimų strategiją; pabrėžia, kad karo nusikaltimų bylų perdavimas iš valstybinio lygmens teisminių institucijų kitoms kompetentingoms institucijoms turi būti užtikrinamas taikant objektyvius ir skaidrius kriterijus; smerkia bet kokius politiškai motyvuotus išpuolius prieš Bosnijos ir Hercegovinos teismo sprendimus karo nusikaltimų bylose; ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas pagreitinti baudžiamojo persekiojimo veiklą seksualinių nusikaltimų, kurie įvykdyti karo metu, atvejais, ir tinkamai užtikrinti

teisingumą ir atlyginti aukoms;

31. teigiamai vertina seksualinių karo nusikaltimų aukoms skirtos strategijos parengimą siekiant, kad aukoms tiesiogiai būtų teikiamos pakankamos kompensacijos, ekonominė, socialinė ir psichologinė parama, įskaitant aukščiausio įmanomo lygio psichinės ir fizinės sveikatos priežiūros paslaugas; ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas parengti programas ir skirti pakankamai išteklių liudytojų apsaugai; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad reikia gerinti įvairių teisminių institucijų bendradarbiavimą ir paspartinti karo metu padarytų seksualinių karo nusikaltimų baudžiamojo persekiojimo procedūras; ragina Komisiją ir kitus tarptautinius paramos teikėjus padėti Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijoms tai įgyvendinti suteikiant finansinių išteklių ir ekspertinių žinių, kaip elgtis su seksualinių karo nusikaltimų aukomis;

32. yra susirūpinęs, kad Bosnija ir Hercegovina vis dar neturi valstybės lygmens įkalinimo įstaigos, kur būtų galima laikyti už sunkius nusikaltimus, įskaitant karo nusikaltimus, nuteistus kalinius; palankiai vertina tai, kad sugautas Radovan Stanković, bėglys, pabėgęs iš Fočos kalėjimo po to, kai Bosnijos ir Hercegovinos valstybinis teismas jį nuteisė 20 metų kalėti už nusikaltimus žmoniškumui, įskaitant iššaginimą, pavergimą ir kankinimą;

33. ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas skatinti tvarų pabėgėlių ir šalies viduje perkeltų asmenų grįžimo procesą ir jį užbaigti, taip pat patvirtinti atitinkamą strategiją; itin skatina vietos valdžios institucijas užtikrinti infrastruktūrą, kurios reikia sėkmingam grįžimo procesui; ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas dėti tolesnes pastangas siekiant įgyvendinti Sarajevo deklaracijos procesą pabėgėlių klausimu ir spręsti pagrindines problemas, kaip antai sveikatos priežiūros paslaugų teikimas, užimtumas ir socialinės paslaugos;

34. atsižvelgdamas į tai primena, kaip svarbu visapusiškai įgyvendinti Kovos su minomis strategiją; pabrėžia, jog reikia, kad būsimame kovos su minomis veiksmų įstatyme būtų pakankamai įtvirtintos pareigos skirti lėšų, administraciniai ir valdymo pajėgumai ir išminavimo priemonių koordinavimas, kaip pabrėžė Komisija;

35. atkreipia dėmesį į Bosnijos ir Hercegovinos Konstitucinio Teismo sprendimą, kad Pilietybės įstatymas pažeidžia Konstituciją; primena Konstitucinio Teismo raginimą Parlamentinei Asamblėjai šį įstatymą per pusę metų iš dalies pakeisti; ragina skubiai įgyvendinti Teismo sprendimą;

Švietimas

36. atkreipdamas dėmesį į tam tikrą pažangą, padarytą tobulinant bendrą švietimo sistemą, ragina naują vyriausybę, be kita ko, gerinti 13 švietimo ministerijų ir Brčko apygardos švietimo departamento tarpusavio koordinavimą, mažinti švietimo sistemos susiskaldymą ir užtikrinti, kad mokyklos labiau skatintų įtrauktį;

37. atsižvelgdamas į ypač svarbų švietimo vaidmenį siekiant sukurti tolerantišką daugiatautę visuomenę, ragina visas Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas skatinti atvirą ir nediskriminacinę švietimo sistemą, panaikinti įvairių etninių grupių segregaciją (dvi mokyklos po vienu stogu) ir visoje šalyje sukurti bendras švietimo programas bei integruotas klases; ragina Komisiją išnagrinėti, ar tikslinėmis ES paramos priemonėmis

būtų galima padėti panaikinti švietimo sistemos susiskaldymą;

38. primygtinai ragina naują vyriausybę ir kompetentingas institucijas autonominių vienetų, kantonų ir Brčko apygardos lygmeniu skubiau rengti veiksmų planą, susijusį su romų poreikiais švietimo srityje, ir užtikrinti tinkamus finansinius išteklius jam įgyvendinti; ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas rasti būdų užregistruoti visus gimstančius romų vaikus, kad jie visi galėtų būti įtraukti į mokyklų sąrašus;

39. pabrėžia, kad reikia gerinti bendrą švietimo kokybę ir užtikrinti, kad švietimas atitiktų darbo rinkos poreikius; ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas šalinti profesinio mokymo trūkumus siekiant pritraukti tiesioginių užsienio investicijų ir užtikrinti, taip pat dėl to, jog tai būtina ekonominiu požiūriu, kad būtų pradėtas vykdyti švietimo institucijų akreditavimas ir kad agentūros, sprendžiančios mokslinių laipsnių ir diplomų pripažinimo klausimą, pradėtų visiškai veikti;

40. ragina naują vyriausybę imtis būtinų veiksmų siekiant, kad atitinkamos Bosnijos ir Hercegovinos suinteresuotosios šalys pagaliau pasinaudotų galimybe dalyvauti Europos Sąjungos mokymosi judumo programose, kuriomis jos gali naudotis nuo 2007 m.;

41. ragina valdžios institucijas išsiaiškinti, kokia teisinė sistema turėtų būti taikoma valstybės kultūros įstaigoms – Nacionaliniam muziejui, Nacionalinei bibliotekai, Istorijos muziejui ir kitoms kultūros įstaigoms, ir užtikrinti, kad šios įstaigos būtų išsaugotos;

Ekonominiai ir socialiniai klausimai

42. atkreipia dėmesį į tai, kad blogėja gyvenimo lygis ir didėja nedarbas, ypač 18–24 metų jaunimo; yra tvirtai įsitikinęs, kad siekiant tolesnio šalies vystymosi labai svarbu užtikrinti ekonomikos klestėjimą ir galimybes susirasti darbą, ypač jaunimui; ragina naują vyriausybę skatinti ekonomikos augimą, kurį stabdė sudėtinga valdymo struktūra, ypač didelis ir brangus valdžios biurokratinis aparatas ir ilgalaikės organizuoto nusikalstamumo ir korupcijos problemos;

43. skatina valstybės ir verslo srities vadovus dėti visas pastangas siekiant atkurti investuotojų pasitikėjimą ir sukurti verslui palankią aplinką, nes Bosnija ir Hercegovina šiandien užima paskutinę vietą regione atsižvelgiant į investavimo sąlygas;

44. palankiai vertina Smulkiojo verslo akto įgyvendinimą ir Ministrų Tarybos bei autonominių vienetų pastangas įgyvendinti finansinės paramos teikimo mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) priemones; taip pat pabrėžia, kad reikia nedelsiant sukurti valstybės lygmens verslo statistikos registrą ir vieną bendrą visos šalies MVĮ registravimo sistemą, kuria būtų sudarytos geresnės sąlygos steigti daugiau MVĮ;

45. ragina naują vyriausybę ir autonominių vienetų valdžią koordinuotai spręsti ekonominės krizės poveikio klausimą, toliau vykdyti patikimą fiskalinę politiką, taip pat patvirtinti 2012 m. valstybės biudžetą ir 2012–2014 m. bendrą fiskalinę sistemą; mano, kad svarbu spartinti ekonomikos restruktūrizavimo procesą, ypač federacijos lygiu; ragina vyriausybę užtikrinti tinkamą būsimų 2012 m. savivaldos rinkimų biudžetą;

46. primygtinai ragina naują vyriausybę sutelkti pastangas reformoms, reikalingoms norint,

kad Bosnija ir Hercegovina įstotų į Pasaulio prekybos organizaciją ir kad taip būtų galima skatinti dar geresnę verslo aplinką ir užsienio investicijas;

47. pakartoja savo raginimą visiems susijusiems veikėjams siekti užbaigti vienos bendros ekonominės erdvės kūrimą visoje šalyje ir stiprinti autonominių vienetų valdžios institucijų ekonominės politikos koordinavimą panaikinant tinkamos teisinės sistemos sukūrimo kliūtis ir skatinant konkurenciją visoje šalyje;

48. palankiai vertina tai, kad abeji Bosnijos ir Hercegovinos Parlamentinės Asamblėjos rūmai patvirtino valstybės pagalbos įstatymą; pažymi, kad šis įstatymas yra vienas iš reikalavimų, kuriuos įgyvendinus gali įsigalioti Stabilizacijos ir asociacijos susitarimas; ragina valdžios institucijas patvirtinti šio įstatymo įgyvendinimo taisykles, atitinkančias *acquis*;

49. ragina naują vyriausybę sukurti veiksmingą ir tvarią socialinės apsaugos sistemą, taip pat gerinti socialinių išmokų skyrimą; ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas ryžtingiau įsipareigoti įgyvendinat užimtumo politiką, socialinę sanglaudą ir lyčių lygybę; laikosi nuomonės, kad itin svarbu gerinti švietimo ir darbo rinkos sektorių koordinavimą siekiant geriau tenkinti darbo rinkos poreikius;

50. ragina vyriausybę ir autonominių vienetų valdžios institucijas panaikinti kliūtis, kurios prisideda prie mažo darbo rinkos judumo šalyje, ir suderinti skirtingas autonominių vienetų, taip pat kantonų, darbo srities teisės aktų nuostatas bei pensijų ir socialinės apsaugos sistemas ir tokiu būdu paskatinti didesnį judumą ir išmokų perkeliamumą visoje šalyje;

51. pabrėžia, kad Bosnija ir Hercegovina ratifikavo pagrindines Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) darbuotojų teisių konvencijas ir persvarstytą Europos socialinę chartiją; atkreipia dėmesį į tai, kad darbuotojų ir profesinių sąjungų teisės tebėra apribotos, ir ragina Bosnijos ir Hercegovinos vyriausybę toliau stiprinti šias teises ir visoje šalyje siekti suderinti šios srities teisinę sistemą;

52. ragina Komisiją pasiūlyti išsamias gaires, kaip didinti studentų, praktikantų bei darbuotojų judumą ir galimybes patekti į darbo rinką ir gauti švietimo paslaugas Europos ekonominėje erdvėje, įskaitant apykaitinės migracijos darbo srityje programas;

Regioninis bendradarbiavimas

53. išreiškia pritarimą Bosnijos ir Hercegovinos aktyviam vaidmeniui Sarajevo deklaracijos procese, taip pat patvirtinant Bosnijos ir Hercegovinos, Serbijos, Kroatijos ir Juodkalnijos užsienio reikalų ministrų bendrą deklaraciją dėl perkėlimo pabaigos ir numatant ilgalaikį sprendimą pažeidžiamų pabėgėlių ir šalies viduje perkeltų asmenų klausimu;

54. pritaria pastangoms spręsti neišspręstus Bosnijos ir Hercegovinos, Serbijos ir Kroatijos tarpusavio santykių klausimus ir džiaugiasi, kad pastaraisiais keliais mėnesiais šių pastangų dedama dar daugiau; ragina visas šalis, įskaitant Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas, ypatingą dėmesį skirti dvišaliam ir regioniniam bendradarbiavimui teisingumo ir saugumo srityje;

55. atkreipdamas dėmesį į tai, kad Bosnija ir Hercegovina bei Serbija palaiko gerus kaimyninius santykius, ragina Bosniją ir Hercegoviną neatidėlioti protokolo dėl keitimosi įrodymais karo nusikaltimų bylose pasirašymo ir glaudžiau bendradarbiauti šioje jautrioje srityje; tačiau pritaria dvišaliam Bosnijos ir Hercegovinos ir Serbijos susitarimui dėl bendradarbiavimo keičiantis informacija kovos su organizuotu nusikalstamumu, kontrabanda ir prekyba narkotikais bei žmogaus organais, taip pat su neteisėta migracija ir terorizmu srityje;

56. ragina Bosnijos ir Hercegovinos vyriausybę ir kaimynines šalis padaryti viską, kas įmanoma, kad dvišaliais susitarimais arba kitomis priemonėmis būtų išspręsti ginčai dėl sienų su kaimyninėmis šalimis; pabrėžia, kad dvišalius klausimus atitinkamos suinteresuotosios šalys turi spręsti ryžtingai, vadovaudamosi geros kaimynystės principu ir atsižvelgdamos į bendrus ES interesus;

57. atsižvelgdamas į tai, kad Kroatijos stojimas į ES taip pat turės dvišalį poveikį, ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas dėti visas įmanomas pastangas siekiant suderinti visus susijusius Bosnijos ir Hercegovinos teisės aktus atitinkamais valdžios lygmenimis su ES teisės aktais veterinarijos, fitosanitarijos ir maisto saugos srityse, taip pat tobulinti arba sukurti reikiamą infrastruktūrą ties sienos su Kroatija kirtimo punktais, kad būtų sudarytos geresnės sąlygos sienos kontrolei pagal ES reikalavimus;

58. yra susirūpinęs, kad Bosnija ir Hercegovina yra vienintelė šalis regione, kuri Kosovo piliečiams neleidžia patekti į savo teritoriją; taigi ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas pripažinti kelionės dokumentus, kurių reikia Kosovo piliečiams norint patekti į šalį, kaip tai padarė Serbija ir kitos šalys;

°

° °

59. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, Tarybai, Komisijai ir Bosnijos ir Hercegovinos bei jos autonominių vienetų vyriausybėms ir parlamentams.